

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Referre uni, vel alteri probo, n. 7.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

extraordinariam, nempe te fuisse infectum ex loco frigido, vel ex hospitij infecta suppellectili, vel, ut accidit infanti cuiusdam mei per familiaris, ex lacte nutricis infecta.

h. Bon. l. p. 3. n. 9. i Id ib. contra Nav. aliosque, absolute negantes, esse peccatum.

Circumstantia, in quibus non adhibetur fides.

5. Tertia; si cum ijs circumstantijs, & ab ijs personis, tam vilibus & nullius authoritatis narretur crimen, ut audientes non sint credituri, mortale peccatum evitatur. Quod si tu, eo quidem modo narres, ut prudenter non sit tibi fides adhibenda, sed tamen vides, audientes, vel ex sua levitate, vel ex alia malitia fore credituros, peccabis quidem contra charitatem, quia cum facile possis, tacendo impedire malum graue proximi, non impedis, sed non peccabis contra iustitiam, quia causa infamiae non est, ut supponimus, tua loquacitas, sed levitas credentium.

a Less. l. 2. c. 11. dub. 5.

5. Quid, si quis dicat, se illud crimen proximi audisse ab alijs, maxime si nominet, dicti infidum authorem, ad cuius fidem veritatem remittat? respondendo, pari modo peccare, & quidem contra a iustitiam. Nunquam enim mihi placuit, hunc omnino excusari, ut excusat Reginaldus b & Marcus c Vidal, putantes, huic referenti communiter fidem non dari; video enim contingere oppositum, fidem scilicet adhiberi communiter, si non certissimam

eius tamē generis, qua re ipsa læditur d fama proximi, vel saltem, quia ejusdē fama certa ponitur in dubio. Solum igitur tunc à mortali excusabitur, quando tam modica, omnibus expensis, ex ejusmodi relatione ingeneraretur suspicio, ut revocaretur ad materiae parvitatem. Illud notat Clavis Regiae, eamdem detractionem, si fiat apud viros graues, grauiorē fore, quàm si apud populares. Verum recole, contrarium non semel contingere; nam detrahere apud vnū vel alterum virū gravem, qui iudicetur, non locuturus, jamjam videbimus, non esse peccatū; esse, apud populares, facile oblocuturos.

aa Dicast. l. c. p. 2. du. 4. nu. 174.

b Regin. li. 24. n. 77. alijque apud Dian. p. 3. tr. Miscell. 5. ref. 28. c Vidal. in Arca vitali, Inquis. de detract. à num. 45. d Bon. l. c. p. 5. locus l. 4. de just. c. 6 art. 3. Molina tr. 4. d. 30. Laym. alijque apud Dian. l. c. quib. adde Delugo de just. t. 1. d. 16. num. 58. e Clavis Reg. l. 12. c. 6. n. 5.

7. Quarta; is, qui proximi crimen vni vel duobus refert, qui prudenter creduntur non esse alijs relaturi, excusatur s saltem à mortali; modo nullum aliud damnum proximo securum timeatur; ratio est, quia moraliter perinde est, ac si crimen taceretur. Excipio cum Læsiō casum, quo prudenter iudicatur quis nosse rationabiliter, ut sua fama apud illum vnū denigretur, ut esset in religioso, qui mallet suum crimen sciri à sexcentis, quàm à suo Pralato, à quo multum dependet.

Zzz

8. Hinc

f. *Regin. l. c. n. 5. Less. l. 2. c. 11. n. 70. Axor. p. 3. l. 5. c. 8. q. 2. Nos ipsi in apus. meth. Conf. li. 2. c. 9. 9. 2. alijque apud Delug. t. 1. de just. d. 14. nu. 51. nobis contrarium & apud Dian. p. 3. tr. 5. ref. 33. & Bonac. 2. de rest. q. 4. p. 3. n. 2.*

8. Hinc excusant nonnulli à mortali, primò, viros vxoresque, qui inter se de occultis alterius peccatis confabulantur, modo non sit verisimile, alterutrum ea divulgaturum; secundò, eos, qui in confessione, etiam ad suam solam consolationem complicem revelant; tertio, eos, qui consilium exposcunt à viro prudenti: neque enim teneor, leue periculum alterius fama (quale est peccati cognitio apud vnum, vel alterum non oblocuturos) præferre commodo meo, etiam levi; quartiò, eos g, qui ad solatium referunt amico injuriam sibi ab altero factam, etiam si, quando nomenclatura iuvat ad solatium, nominetur injurians.

8. *Delugo l. c. n. 54.*

Crimen esse publicum.

9. Quinta: excusatur is, qui crimen publicum alijs manifestat; sive publicum factum fuerit justè, sive per injuriam h. Ratio est, quia per publicitatem vndecumque ortam amittitur jus ad famam. Publicum autem est crimen jure, vel facto: jure est, si de illo lata sit sententia à Iudice: facto est, si crimen de facto sciatur à communitate; sive crimen commissum fuerit in

publico, quod dici solet Notorium, sive divulgatum apud multos, quod appellari consuevit Famofum.

h. *Less. l. c. nu. 77, contra Molinam aliosque citatos à Bonacina d. 2. de rest. q. 4. p. 6. n. 3. putante, sententiam nostram esse etiam probabilem.*

10. Verum hic emergit molesta difficultas, qua nimirum ratione publicum esse crimen, vel occultum cognoscamus? præferant nobis lucem duo illustres authores, Sanchez & Molina, Prior, quem plurimi sectantur, loquens de occulto, prout sumitur in dispensationibus, & in absolutione ab hæresi per Episcopum, (nam certè videtur eadem esse ratio in detractio) hanc regulam i tradit: tunc crimen occultum non est, quando in maiori parte Viciniae Collegij, vel Monasterij, vel Parochiae, cognoscitur, dummodo, saltem decem personæ inveniatur, in ea Vicinia, Parochia, Collegio, vel Monasterio. Hæc Sanchez l. Molina autem volens rem enucleatius afferre, docet, ut res sit publica in Collegio constante ex octo personis, sufficere, si quatuor sciant: quando constat ex viginti, sufficere, si septem, aut octo; quando ex centum, si quindecim, aut viginti; quando constat ex mille, sufficere viginti, plus minus, qui tamen non ex vna, vel duplici domo sint, sed ex diversis: rursus, ut res sit publica in vicinia constante ex quadraginta habitantibus in quatuor vel quinque domibus, sufficere, si sciant decem vel octo ex diversis domibus. Præterea, ut res sit publica in civitate, vel oppido constante ex quadraginta domibus, sufficere, si sciant viginti de eo populo: quando